

ACC. N:R M. 13707:1-9.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Skåne Upptecknare: Nils Lennarsson, Manglehem
Härad: Albo Berättare: Ida Holmberg, Vitaby
Socken: Vitaby Berättarens yrke: Änkefru
Uppteckningsår: 1954 Född år 1886 i S. Mellby

Det späda barnets klädsel och vänd.

LuF 97.

S. 1-9.

Skriv endast på denna sida

M.13707.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

Haglsrud den 10/4 1954

Car. Augustinus Bengt. Eric Persson
Lund.

Med anl. av Ersta fråga i
meddelande av den 31 mars får jag medde-
la att ifrågasvarande uppgifter här så gott
som helt från Whitby. Det var meddelat
en uppgift värfisk Haglsrud.

Jag hoppas snart kunna påbörja Ersta
uppgifterna några upptäckningar.

Med utv. hälsningar
Hilmarsson

ACC. N:R M. 13707:1.

Vitaby

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Frågelista LUF 97.

Det späda barnets klädsel och vård.

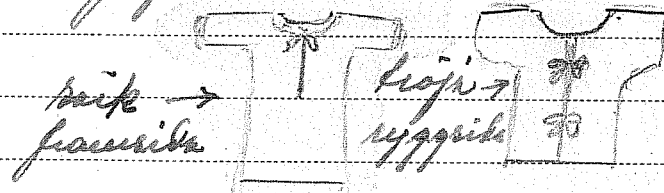
Luf. 97

1

Frågeperioden som här skildras är 1890.
Tidit och gäller tyggar, handtryckare och
småbinder.

Klädsel.

Värnast besyner hade
barnet en liten "pänk" o varpå denna en
tygg, som sig ut ungefär så här

Barnet sveptes ju till det var
smoking o man. gammalt. Dragningen
bestod av ett stort fyrkantigt tygstycke av
flanel eller liknande tyg. Detta fästes

tygstycke kallade "Fjäll" eller "Käll" (vet
ej alls hur det stordes). Därav ett litet
starkt färgkautigt vitt tygstycke som kal-
lades "blyn". En liten färgkautig lapp som
låg allas närmast kroppen, hörde också
till. Den var liten lapp kallades "gumpalapp".
Också på till sist en list, som man svepte
om det hela med, man svepte ifrån
armarna o. ner till fötterna. Den var
klädd som ett litet för såväl pojkar som flickor.

Dopdräkten bestod av en lång klänning
av vitt fint tyg. Den var klänning var på
långt till när Gudmodern höll barnet i sin
hög nära på ned till golvet. Under dop-
dräkten hade barnet svept, som jag förut
talat om. Dopklänningen skulle vara mycket
fin, den var ofta försedd med fina spetsar
och broderier. Därför dopklänningen hade

man ej heller i varje hem man brukade
ofta låna bidare. För det gällde särskild
fina dopklänningar kunde man t. o. m.
låna utomkostens ifrån.

Doppklänningarna gjordes och blev
det fler barn i familjen följde de överväldas
igen. berättades här dock på nytt att de
överväldas i man nu en generation.

Efter omkring 2 mån. tid var barnet ej
sågt längre utan fick under tiden. För
när man var barnen dock översta till
de var omkring ett halvt år gamla.

Skötsel och vård

Barnen frystades och sköttes
noga varje dag. Drömjdes vanligen med
vasslin och flutades. Man hade en navel-
binda som man på barnet och denna
binda brukade man se vända länge. Man

ausig stö kenen stäckté morgon.

Kenen bytte 2 ggr. om kagen på bae-
net, morgon o. kväll. Frithides och bade-
des 1 ggr om kagen om morgon, i
ljumbrigt vatten. Rodunder i kuddvack
och stjävt sökte man förhinderen genom att
pudra med vanligt potatismjöl, som man
hade i liten tygbitt, se s. k. "sudd". Senare
hängdes på väggarna där den som grånen
till den andra. Koken hade barnet i
kudd med det spottas om. Barnet låg i
vanligt fall i vagn, men sålles i kängor
hos modern. Vid en gång på natten när
barnet skulle ha lite lite livs tog mo-
dern det till sig i vagnen där det fick
ligga lite grann. Barnet hade en y hörd
att barn någon gång legats ihjäl av mo-
dern.

I vaggan bäddades på så sätt att bröst lades
em mot bröst, såsom en lyna o. så som vaddade
samt skulle skyddas kylan. På bakom öfver
hans bröstade bröst att lade toris öfver
för att inte barnet skulle kommas öfver
och för att inte kläderna skulle falla ut.
Det var vanligt att barn ligger i vaggan
fyllt de stora kistarna äro gamla, ibland
äro långa.

På folkspisak kallades att "patta" när
barnet druck. Ett litet barn kallades "patta-
gylt". Om att barn inte ville ta bröstet
brukade man smörja bröstvårten med nå-
got söt. Borden skulle dricka mycket
dricka blandning så fort som tillräckligt
med mjölkdrog. Kunde inte barchet
ta all mjölk brukade någon annan
barnmoder, ofta mammor eller annan

äldres familjemedlem. Korkensmjölken an-
rags alltså särskilt livgivande och befr-
tig. Berättaren har sig här bekant att det
talats om att moderns mjölkspår och
sinnstillstånd skulle genom mjölken
kunna överföras på barnet. Hon tror
har många gånger hört att frökyllning
o. andra tillfälliga sjukdomar genom be-
givningssår kunde överföras på barnet.
Barnet fick bröstet 3 ggr. om dagen, man-
gon, middag o. kväll. Kanske någon gång
på natten om barnet var oroligt kunde
modern ta det till sig och ge det bröstet.
Barnet användes med att låsa när de var
avspända, kork kunde det för-
trösta att barn kunde längre, men
detta var vanligt. Hon brukade använda
barnen genom att ge dem lite vanlig mjölk

att krika, och så fingo de ju lära sig äta
lite och så. Men det högst barn som man
kunde varit för att använda brukades smör
brotvaror med mjölk som smakade
eller luktade illa. Men brukade ibland
smör med det.

Konstgjord uppfödning förekom nå-
gon gång när en veta. Det var då med
flaska. Man började med $\frac{1}{3}$ mjölk och
resten vatten. Efter hand tog man mer
mjölk. Ganska fort började man
ge barnen haversoppa, som silades.

Benämnelse har någon gång i sin barn-
dom hört smuttsat folk som tuggade
smuttsat till smörbarnen. Det smuttsat sig
och någon smuttsat lag i ketta, det var
kanske bara prat.

Vad man skulle börja lära barnen

att hålla sig tont brukade man ofta
hålla det över "kådet" för att låsa det
till. Ett barn blev nog omkring halv-
annus i sinna det likligt fristod att
siga igen. Det var ganska olika i olika
här. Men man besökte sig med små-
barnen och åtnade sig åt dem. Både
föräldrarna eller annan familjemedlem
tid till över tog man hand om den
lilla eller lilla, var det mera out om tiden
fick barnet sin rida sig själv. Kyske' ofta
sjöngs det vagnvisor! särskilt på kvällen
när barnet drogades till sömna.

En mycket gammal vagnvisa var denna:

Ussu nanneli aka,

Patten tog min kaka.

hade jag inte varit kattens vän

hade jag inte fått kakan igen.

Barn fingo nog vara itminstone
1/2 år gamla innan man tog dem utom-
hus. På vintern var det ej så vanligt
att man tog barnen ut. Men när
barnet på barnen. När att barn börja-
de lära sig gick det ju först o. höll
sig, "gick i men" som det kallades.
När barnet var skulle släppas riktigt
brukade man ju något avstånd sträcka
ut sinnen mot det och så kunde det
inträffa att barnet släppte sitt tag för
att komma i den öppna världen. Och
så var början gjord.

På kvällen eller annars när fadern var
ledig var det vanligt att han lekte med
sina barn, de kunde ju få rida rupper,
gunga på fars ben eller rida på fars rygg
när han högs springer på golvet.